

Az Országos Környezetvédelmi Tanács Agrár- és Természetvédelmi Bizottságának javaslatai Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény tervezett módosításához

Az Országos Környezetvédelmi Tanács köszönettel vette annak lehetőségét, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium által előkészített erdőtörvény-módosítási tervezetet kellő időben megismerhette a 2012. november 8-án kapott személyes tájékoztatás és ennek írásos formája alapján. Az alábbiakban az ismertetett tervezettel kapcsolatos véleményt foglaljuk össze, kérjük ennek figyelembevételét és jelezzük, hogy további részletes véleményt kívánunk adni a tervezet lezárása után a törvény módosítás előterjesztésének szakaszában.

A Tanács a 2009. évi XXXVII. törvény megalkotásának folyamatában többszöri véleményezéssel részt vett és nagyon fontosnak tartja az akkor megfogalmazott célok megőrzését:

„Az OKT továbbra is fenntartja azon véleményét, hogy az erdőgazdálkodás szabályait az erdők természetességi állapota, és társadalmi fontossága szerint differenciáltan kell megállapítani. Ezért különösen fontosnak tartja, hogy a törvény bevezeti az erdők természetességi kategóriák szerinti osztályozását, bevezeti az üzemmód jogintézményét, korlátozza az idegenhonos fajok alkalmazását, a védelmi és közjóléti rendeltetésű állami erdőkben megtiltja a tarvágást és a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok fokozatos bevezetését írja elő.”

A tervezet több szükséges módosítást tartalmaz az Európai Parlament és a Tanács 995/2010/EU (2010. október 20.) rendeletének való megfelelés és más jogszabályok változásához való igazodás érdekében, amelyeket a Tanács is szükségesnek és elfogadhatónak tart.

Ezekon kívül sok technikainak tűnő, de természetvédelmi szempontból aggályos módosítási javaslat jelenik meg a tervezetben, amelyeket az alábbiakban részletezünk.

1. Evt 10. §

A 10. § természetvédelmi szempontú célja és jelentősége, hogy 2009 óta az állami erdőkben védelmi és közjóléti rendeltetés mellett a három legmagasabb természetességi kategóriába eső erdőben a tarvágás tilos, illetve részben át kell állni a hagyományos vágásos üzemmódról a szálaló, átalakító vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra. Mindez az ország valamennyi erdőtervezési körzetére érvényes. A tervezett módosítás kizárná ebből a körből a 250 m-nél alacsonyabban fekvő erdőket, illetve számos rendeltetést. A fenti korlátozások alá eső erdők köréből egész tájegységek maradnának ki. Mindez nemcsak természetvédelmi, de a paradigmaváltás hatékonysága szempontjából sem előnyös.

A síkvidéki erdők teljes kizárását a 10. § (1) pontja esetében nem tartjuk elfogadhatónak. Számos értékes erdőtípus (keményfa-ligeterdők, erdőssztyepp-erdők stb., de a 250 m tszf. magasság megadásával a cseres-tölgyes zóna, helyenként a gyertyános-tölgyes és a bükkös zóna erdei is részben e kategóriába esnek) erdei főként itt található, amelyek magas természetesség esetén a legkíméletesebb kezelést érdemlik. Véleményünk szerint, a 10. § (1)

a-c) pontja szerinti mérsékelt ütemben síkvidéki erdők esetében is megvalósítható a folyamatos erdőborítás.

A rendeltetések tekintetében javasoljuk, hogy az Evt. 10. § (1) bekezdésben a „védelmi és” szövegrész helyébe a „természetvédelmi, talajvédelmi, tájképvédelmi, vízvédelmi, partvédelmi, településvédelmi, erdészeti génrezervátum, örökségvédelmi, bányászati, Natura 2000 vagy” szövegrész lépjen.

Az Evt. 10. § (2) bekezdésre vonatkozó módosítási tervezetet a fentiek szellemében így javasoljuk módosítani: „(2) A természetvédelmi, talajvédelmi, tájképvédelmi, vízvédelmi, partvédelmi, településvédelmi, erdészeti génrezervátum, örökségvédelmi, bányászati, Natura 2000 és közjóléti elsődleges rendeltetésű, 7. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja szerinti természetességű, állami tulajdonú erdőben a tarvágás tilos.” A talajvédelmi és Natura 2000 rendeltetések kapcsán a tervezett változtatás a jelenlegi védettségi szinttől való visszalépés lenne, ezért nem javasoljuk.

Az Evt. 10. § (3) pontja esetében a tarvágás kivételes engedélyezéséhez az erdővédelmi okot indokoltnak tartjuk, a b) pont beépítését csak azzal a kikötéssel javasoljuk, ha a természetes újulat megjelenése az erdőgazdálkodónak közvetlenül fel nem róható okok, illetve speciális körülmények (termőhely állapota, inváziós lágyszárú növények jelenléte, vadhatás) miatt nem lehetséges. Az (5) pont a) alpontja esetében a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazására vonatkozó előírás feloldását az erdészeti hatóság által igazolhatóan szintén a fenti esetekben tartjuk elfogadhatónak.

2. Evt 24. §

A tervezett módosítás azt jelentené, hogy védett természeti területek erdei vízügyi érdekből kikerülhetnek a természetvédelmi rendeltetés alól és a 10. § tervezett módosításával ez a tarvágás tilalma alóli, sőt a folyamatos erdőborítás bevezetésének köréből való kikerülést is magával hozza. Tekintettel arra, hogy árvízi helyzetekben a veszélyeztető körülmények elhárítására a jelenlegi helyzetben is lehetőség van, nem tartjuk szükségesnek az elsődleges rendeltetés megváltoztatását. Javasoljuk, hogy másodlagos rendeltetesként határozzák meg a vízgazdálkodási rendeltetést, a természetvédelmi elsődleges rendeltetés fenntartása mellett.

A 24. § tervezett (6) bekezdése korlátozná az önkormányzatok önrendelkezési jogát. Megjegyezzük, hogy az erdőnek nem minősülő területek esetében sem szükséges jelenleg az illetékes miniszter egyetértése. Emellett – az OKT ülésén ez előterjesztő részéről szóban elhangzott indok fennállása esetén – jelenleg is lehet jogorvoslással élni. A módosítást emiatt nem javasoljuk.

3. Evt. 29. § (8)

Tekintettel arra, hogy az erdőrésztlet szintű tárgyalásokon dől el, hogy melyik erdőrésztletben mit terveznek, illetve, hogy melyik erdőrésztletet sorolják átalakító, szálaló vagy faanyag-termelést nem szolgáló üzemmódba, a szöveg módosítását javasoljuk a következő szerint: „az erdőrésztlet szintű tárgyalás időpontjáig nem teljesül” szövegrész helyett „az erdőrésztlet szintű tárgyalásokon nem teljesül”.

4. Evt. 40/C. §

A változtatással egyetértünk, de nem védett Natura 2000 területeknél az eljárásrend csak akkor lehet problémamentes, ha a jelölő fajok és élőhelyek adatai, illetve az azokhoz rendelhető irányelvek/korlátozások a körzeti erdőtervbe beépítésre kerültek.

5. Evt. 71. § (4)

A javaslat szerint, ha a felnyíló erdőben megjelenik az újulat, tarra lehet vágni az erdőt úgy, hogy az nem minősül tarvágásnak. Szakmailag nem látjuk indokolhatónak, mert ez véleményünk szerint tarvágás, másrészt hogyan garantálható, hogy az újulat csak így őrizhető meg, harmadrészt, ha az újulat a természetes záródáshiány (és nem bontás útján fellépő záródáshiány) miatt jelent meg, akkor annál inkább szüksége van az anyaállomány védelmére.

6. Evt 73. § (2)

Az Evt. vonatkozó paragrafusa a vegetációs időben való termelést korlátozta, a feloldást engedélyhez kötötte. A vegetációs időszakban tervezett fahasználat engedélyeztetésének feloldása egy régi, kipróbált szokásrenden lazít, aminek helyenként komoly következményei lehetnek. Kérdésesnek látjuk, hogy a már most is túlságosan kis létszámú erdőfelügyelet a várhatóan igen nagyszámú bejelentést ilyen rövid idő alatt szakmailag helyesen el tudja-e bírálni. Javasoljuk az eredeti rendelkezés megtartását.

7. Evt. 74. §

A módosítási javaslatban az (1) bekezdésre vonatkozó bontás helyett az alábbi javasoljuk:

„(1) Az erdőterv alapján tarvágás akkor végezhető, ha:

- a) sík vidéken – nemesnyáras célállomány kivételével – gazdasági elsődleges rendeltetésű faültetvényekben és kultúrerdőkben húsz hektárnál, gazdasági elsődleges rendeltetésű származék és átmeneti erdőkben tíz hektárnál,
- b) dombvidéken gazdasági elsődleges rendeltetésű faültetvényben húsz hektárnál, gazdasági elsődleges rendeltetésű kultúrerdőben, származék és átmeneti erdőkben tíz hektárnál,
- c) hegyvidéken öt hektárnál nagyobb egybefüggő, felújítás alatt álló vágásterület nem keletkezik.”

Emellett meg kívánjuk jegyezni, hogy a megadott értékeket az ökológiai szempontból elfogadható 10-5-3 hektárra kellene csökkenteni.

Az Evt. 74. § (6) bekezdés b) pontja kapcsán az eredeti megfogalmazást ökológiai szempontból jobbnak ítéljük, mert a sarkos érintkezés megengedésével sakktábla-szerű zárványok hozhatók létre, ahol sem a védelmi funkciója, sem a közvetítő szerepe nem érvényesülhet az erdőnek. Ugyanakkor – tekintettel a gyakorlatban tapasztalt problémákra – el tudjuk fogadni a változtatást.

Országos Környezetvédelmi Tanács

© 2012 Országos Környezetvédelmi Tanács. Minden jog fenntartva.

Az OKT számára készült Tájékoztató 4. pontjával egyetértünk, de megjegyezzük, hogy a magyarázat az Evt. 12. §-hoz tartozik, és csak abban az esetben tartjuk támogatandónak az önerdősülést, ha az tájhonos fa(vagy cserje-)fajokkal történik. Szintén egyetértünk a Tájékoztató 5. (a 13. §-hoz tartozó), valamint 12. és 13. pontjával.

Összefoglalva, a Tanács minden olyan módosítási kezdeményezést támogat, ami segíti a hatóságok hatékony működését, átláthatóbbá és gyakorlatiasabbá teszi az erdőgazdálkodók számára az erdőtörvénynek való megfelelést, azonban elutasít minden olyan változtatást, ami a 2009. évi erdőtörvény vívmányait gyengíti és a törvényalkotás során megfogalmazott OKT álláspontok szellemiségével ellentétes.

Budapest, 2012. november 20.

© 2012 Országos Környezetvédelmi Tanács. Minden jog fenntartva.

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.
Postacím: 1860 Bp.
Telefon: 1- 79 51063, 1- 79 53699. Fax: 1- 79 50429.
E-mail: okttitk@vm.gov.hu
www.oktt.hu